ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΤΡΙΑ ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ κ. Γ. Ι. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ

Ἕνα ἀπὸ τὰ βασικώτερα προβλήματα τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας εἶναι κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ καὶ τὸ Τραπεζικόν, καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἡ Κυβερνητικὴ ἀπόφασις ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ αὐτὸ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Οἰκονομικῆς της πολιτικῆς ἐξαίρει ἀκόμη περισσότερον καὶ τονίζει ἐντελῶς ἰδιαίτερα τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν τοῦ ἀποδίδει. Ἀσφαλῶς ὅμως, μὲ μόνην τὴν συγχώνευσιν τῶν δύο μεγάλων Τραπεζῶν τῆς Ἐθνικῆς καὶ τῆς Ἀθηνῶν μὲ τὴν ὁποίαν ἐγκαινιάζονται τὰ λαμβανόμενα μέτρα, δὲν ἀντιμετωπίζεται τὸ ὅλον Τραπεζικὸν πρόβλημα. Ἀκούονται συνεχῶς μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον ὅλαι αἱ ἀπόψεις ποὺ διατυπώνονται, καὶ αἱ ὁποῖαι συμβάλλουν εἰς τὴν τοποθέτησιν καὶ τὴν ἐπίλυσίν του. Καὶ πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ὅτι ὁ κ. Γεώργιος Ι. Πεσμαζόγλου, ὁ ὁποῖος εὑρίσκετο ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κατὰ τὴν πρώτην μεταπολεμικὴν περίοδον καὶ μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 1951, εἶναι ἀσφαλῶς ἐκ τῶν ἐνδεδειγμένων λόγῳ τῆς θέσεως τὴν ὁποίαν κατεῖχε, νὰ παρουσιάσῃ τὸ θέμα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινὴν γνώμην. Εἰς μίαν σειρὰν τριῶν ἄρθρων του ἐκθέτει τὰ τῆς δράσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἐμφανίζει τὴν σημερινὴν της κατάστασιν, καὶ ὑπογραμμίζει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποφάσεως διὰ τὴν συγχώνευσιν. Πιστὸν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀμερολήπτου ἐξετάσεως τῶν δημιουργουμένων ἑκάστοτε ζητημάτων τὸ «Βῆμα», παραχωρεῖ τὰς στήλας του εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν ἀπόψεων τὰς ὁποίας καὶ φιλοξενεῖ.

Βῆμα 1.2.53

1

Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν τὰ ὁποῖα μᾶς χωρίζουν ἀπὸ τὴν λῆξιν τοῦ τελευταίου πολέμου, ἡ Ἑλληνικὴ οἰκονομία κατηνάλωσε πολὺ περισσότερα χρηματικὰ μέσα ἐκείνων τὰ ὁποῖα διέθεσε ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον πεντηκονταετίαν χωρὶς νὰ κατορθώσῃ νὰ ἀνασυγκροτηθῇ. Οἱ κυριώτεροι λόγοι εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλεται τοῦτο εἶναι ἡ ἔλλειψις προγραμματισμοῦ καὶ πιστωτικοῦ συστήματος. Ὀρθῶς λοιπὸν τίθεται εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσουν —ἐκτὸς τοῦ προγραμματισμοῦ— ἡ ὀργάνωσις τῆς πίστεως καὶ τῶν φορέων της. Εἶναι ὅμως χρήσιμον, πρὶν τοῦ ἐπιληφθῶμεν τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος, νὰ ἐξετασθῇ ὁ τρόπος τῆς προπολεμικῆς λειτουργίας τοῦ πιστωτικοῦ μας συστήματος καὶ τῆς ἀρτίας τραπεζικῆς μας ὀργανώσεως, ἡ ὁποία ὄχι μόνον κατώρθωσε νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν οἰκονομίαν μας, ἀλλὰ καὶ ἐδέσποσε ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον πεντηκονταετίαν τῶν Βαλκανίων καὶ τῆς Ἐγγύς Ἀνατολῆς καὶ νὰ διαπιστωθοῦν τὰ σφάλματα τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησαν τὴν σημερινὴν κατάστασιν. Οὕτω μόνον θὰ καταστῇ δυνατὴ οἱαδήποτε ἀντικειμενικὴ κρίσις ἐπὶ τῶν εὐθυνῶν τοῦ παρελθόντος καὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ληφθοῦν εἰς τὸ μέλλον.

Ὁ τραπεζικός μας ὀργανισμός, ἀναπτυχθεὶς καὶ ἐξελιχθεὶς φυσιολογικῶς, κατώρθωσε νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἀπ' ἀρχῆς μὲν τὸ ἐμπόριον, τὴν γεωργίαν, καὶ τὴν κτηματικὴν πίστιν, ἀργότερα δὲ παρέσχε καὶ τ' ἀπαιτούμενα μέσα εἰς τὴν βιομηχανίαν διὰ ν' ἀναπτυχθῇ. Κατώρθωσε νὰ δημιουργήσῃ ἐκ τῶν περιωρισμένων οἰκονομικῶν μας δυνατοτήτων ἱκανὴν ἀποταμίευσιν καὶ ἐπολλαπλασίασε τὰ εἰς τὴν διάθεσίν μας μέσα, διὰ τῆς δημιουργίας τραπεζικοῦ χρήματος, μόνον ὅπως μία ἀρτίως ὠργανωμένη οἰκονομία δύναται νὰ ἐπιτύχῃ. Ἐπέτυχε τὴν ἀπαιτουμένην ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ διὰ τῆς προσελεύσεως ξένων κεφαλαίων συνεπλήρωνε τὴν ἑκάστοτε ἀνεπαρκῆ ἐσωτερικὴν ἀποταμίευσιν, οὕτως ὥστε ν' ἀντιμετωπίζωνται πλήρως αἱ τὰς ἀνάγκας τῆς διαρκῶς ἀναπτυσσομένης οἰκονομικῆς μας δραστηριότητος. Παραλλήλως ἐχρηματοδότει, κατὰ μέγα μέρος, τοὺς ἀπελευθερωτικούς μας ἀγῶνας. Παρὰ τοὺς τόσους πολέμους ποὺ ἀντιμετωπίσαμεν, τὰς ἐσωτερικάς μας διαμάχας καὶ λοιπὰς περιπετείας, τὸ ἐθνικόν μας νόμισμα διετήρησεν ἄριστα καὶ τὸ νόμισμά μας ἐγνώρισε περιόδους ἀκμῆς. Τὰς σταθερὰς του βάσεις ἀπέδειξε ὅμως ὁ τραπεζικός μας ὀργανισμός, ὅταν ἀντιμετώπισεν ἐπιτυχῶς τὴν σοβαρὰν κρίσιν τοῦ 1932, ἡ ὁποία παρέσυρεν εἰς πτώχευσιν ἀναγνωρισμένους πιστωτικοὺς ὀργανισμοὺς εἰς ἄλλας οἰκονομικῶς ἰσχυροτέρας χώρας τοῦ κόσμου.

Μέχρι τοῦ 1928 ἡ οἰκονομία τῆς χώρας ἐξυπηρετεῖτο ἐν τῷ συνόλῳ της σχεδὸν διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, τότε καὶ ἐκδοτικοῦ τραπέζης, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε διευθύνει μόνον ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ 1901. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα κατώρθωσε, χάρις εἰς τὴν πίστιν της, τὴν εὐρυτάτην οἰκονομικὴν ἀντίληψιν καὶ τὴν μακροχρόνιον πεῖραν της νὰ δημιουργήσῃ καὶ νὰ συγκεντρώσῃ σχεδὸν ὁλόκληρον τὴν ἑλληνικὴν ἀποταμίευσιν, νὰ κρατήσῃ τὸ ἐπιτόκιον εἰς χαμηλὸν σχετικῶς ἐπίπεδον, καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὰ λοιπὰ πιστωτικὰ ἱδρύματα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ προορισμοῦ των καὶ τὴν ἑδραίωσιν τῆς πίστεως. Παρὰ ταῦτα, ἡ μονοπώλησις ὁλοκλήρου τῆς πίστεως ἀπὸ τὸν ἰσχυρὸν ὀργανισμὸν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ μετὰ τὴν καλπάζουσαν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας μας διότι ὅπως παρετήρησεν ὁ ἀείμνηστος Ἐλευθέριος Βενιζέλος, καὶ ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο, θ' ἀ-

ΜΟΥΣΙΚΟΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ κ. Γ. ΛΥΚΟΥΔΗ

Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Κρατικῆς Ὀρχήστρας ὁ κ. Φ. Οἰκονομίδης παρουσίασε στὴν τελευταία συναυλία της τρία ἔργα τοῦ Τσαϊκόφσκυ, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ δύο, ἡ 5η Συμφωνία καὶ τὸ Κοντσέρτο γιὰ βιολί, εἶναι ἀπὸ τὰ πλέον ἀντιπροσωπευτικὰ τῆς μουσικῆς παραγωγῆς τοῦ 19ου αἰῶνα. Ὅσον ἀφορᾶ γιὰ τὸ «Ἰταλικὸ Καπρίτσιο» τοῦ ἴδιου συνθέτη, εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ κομμάτια ποὺ, ὅπως ὁ «Θάνατος τοῦ Ρωβεσπιέρρου» τοῦ Λίτολφ καὶ ἡ Εἰσαγωγὴ 1812 τοῦ Τσαϊκόφσκυ ἐπίσης, ἐξασφαλίζουν μιὰ εὔκολη ἐπιτυχία στὶς λαϊκὲς συναυλίες ποὺ δίδονται σ' ὅλες τὶς πρωτεύουσες τῆς Δύσεως. Πρόκειται περὶ ἔργων μὲ πολὺ φθηνὰ περιεχόμενα, μὰ ποὺ ἀκούγεται εὐχάριστα μιὰ φορὰ στὰ δέκα χρόνια. Ἡ 5η Συμφωνία εἶδε τὸ φῶς σ' ἐποχὴ ποὺ ὁ Τσαϊκόφσκυ ζοῦσε μέσα στὴν τραγικὴ ψυχικὴ κατάσταση ποὺ μποροῦν νὰ δημιουργήσουν ἔργα ὅπως ὁ «Μάνφρεντ» καὶ ὁ «Ἀμλέτος», ἔργα γιὰ τὰ ὁποῖα, ταυτόχρονα σχεδὸν μὲ τὴν 5η Συμφωνία, ἔγραψε τὶς γνωστὲς μουσικὲς σελίδες ποὺ νομίζω πὼς θάπρεπε ν' ἀκοῦμε συχνότερα. Ἂν καὶ μπορεῖ νὰ ἔχουν ὑποτιμηθῆ γιὰ τὸν «προγραμματικό» τους χαρακτῆρα, δὲν παύουν νομίζω νὰ ἔχουν ὅση ἀξία ἔχει καὶ ὁ «Ρωμαῖος καὶ Ἰουλιέττα» τοῦ Μπερλιόζ. Θὰ μπορούσαμε λοιπὸν νὰ ὀνομάσουμε τὴν 5η αὐτὴ Συμφωνία «τραγική». Βεβαίως δὲν ἔχει τὴν ἐκφραστικὴ λάμψη τῆς τετάρτης, οὔτε τὴν σπαρακτικὴ συγκίνηση τῆς ἕκτης, ἐκφράζει ὅμως στὸ πρῶτο μέρος ἕνα ἀπαισιόδοξο πάθος του, μετὰ τὶς ἔντεχνες ἀναπτύξεις, ὡς κυρίαρχο θέμα, βυθίζεται στὶς πιὸ σκοτεινὲς ἀποχρώσεις τῆς ὀρχήστρας, γιὰ νὰ σβύσῃ μὲ μιὰ συγκινητικὴ σιγή. Μετὰ τὸν ρεμβασμὸ ποὺ περικλείει τὸ δεύτερο μέρος μὲ τὰ θαυμάσια κοντσέλα, ποὺ ἀκούσαμε ὡραῖα παιγμένη ἀπὸ τὰ πρῶτο κόρνο, καὶ τὸ νοσταλγικὸ βάλς, ποὺ εἶναι ἡ μελωδικὴ ἀλλὰ παροδικὴ ἀναλαμπὴ χαρᾶς, ἔρχεται τὸ φινάλε, γιὰ νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργο μὲ τὴν ἐντύπωση πὼς μιὰ μυστηριώδης δύναμις δημιουργεῖ μιὰ ἀντιπαθητικὴ δόξης. Ὅλα αὐτὰ τὰ συναισθήματα ἀποδόθηκαν ἐν μέρει ἀπὸ τὴν ἀντίληψη τῆς περασμένης Κυριακῆς. Ἀνεξάρτητα δὲ ἀπὸ τὴν ἀστάθεια ποὺ χαρακτηρίζει τὰ παιξίματα τῶν μουσικῶν μας, ἀστάθεια ποὺ ἔγινε περισσότερο αἰσθητὴ στὸ βάλς, ὁ ἀκροατὴς εἶχε νὰ ὑποστῇ στὰ τρία πρῶτα μέρη καὶ τὴν τυραννία τῆς ἐλλείψεως συντονισμοῦ τῶν ξυλίνων ὀργάνων μὲ τὴν διαπασῶν ποὺ εἶχε χρησιμεύσει γιὰ νὰ κουρδισθῇ ἡ ὑπόλοιπη ὀρχήστρα. Αὐτὸ ἡ ἐκτέλεσις στὸ φινάλε...

...τῆς Ἀλ... νὰ βοηθοῦν ..., αἱ ὁποῖαι κρατοῦν ... Τεργέστην, καὶ ἐμφανίζουν τὰς δυνάμεις τοῦ Ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ νὰ ἐκχυθοῦν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Πάδου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀποκλείεται νὰ δεχθοῦν τὰ μέλη τοῦ ΝΑΤΟ νὰ ἐπεκτείνουν ἄλλην μίαν φορὰν τὰς εὐθύνας των ἐγγυώμενα ἕνα Βαλκανικὸν συνασπισμόν, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν θὰ μετέχῃ ἡ Ἰταλία. Δύναται λοιπὸν νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ ἐπιτυχία τῶν συνομιλιῶν, αἱ ὁποῖαι διεξάγονται κατ' αὐτὰς εἰς τὰς Βαλκανικὰς πρωτευούσας καὶ ἡ ὑπογραφὴ ἐπισήμων ἀμυντικῶν συμφωνιῶν εἰς τοὺς κόλπους μιᾶς ἀμυντικῆς κοινότητος τῆς νοτίας Εὐρώπης ἐξαρτῶνται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν ἰταλογιουγκοσλαβικῶν σχέσεων. Ὅσοι διεξάγουν τὰς διαπραγματεύσεις, καὶ ὅσοι μεσολαβοῦν, ἀσφαλῶς θὰ προσκρούσουν εἰς σοβαρὰς δυσχερείας. Ἀφ' ἑνὸς ἡ Γιουγκοσλαβία διάκειται κάθε ἄλλο παρὰ συμπαθῶς πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς συμμετοχῆς της εἰς ἕνα ἀμυντικὸν σύστημα μαζὶ μὲ τὴν Ἰταλίαν πρὸς τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται μεγάλην δυσπιστίαν. Τὸ Βελιγράδι θεωρεῖ ὅτι ἡ Ἰταλία, πιστὴ εἰς τὰς τάσεις της, θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ ἀσκήσῃ ἐπὶ τῆς κοινότητος αὐτῆς μίαν ἡγεμονίαν, τὴν ὁποίαν ἡ Γιουγκοσλαβία δὲν θὰ παραδεχθῇ, ὅπως δὲν παραδέχεται οὔτε τὰς βλέψεις τῶν Ἰταλῶν ἐπὶ ὡρισμένων ἐδαφῶν τῆς Σλοβενίας. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἰταλίαν, ἡ ἀπάντησίς της εἶναι πολὺ ἁπλῆ: Δὲν γεννᾶται δι' αὐτὴν ζήτημα συνεργασίας μὲ τὴν Γιουγκοσλαβίαν, ἐφόσον δὲν ρυθμίζεται τὸ ζήτημα τῆς Τεργέστης. Γεφυρώνων τῶν διαλόγων ἡ Ἰταλία εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς θέσιν παράλληλον πρὸς τὴν θέσιν τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία λέγει: Οὔτε εὐρωπαϊκὸς στρατός, οὔτε ἐπανεξοπλισμὸς τῆς Γερμανίας, ἂν δὲν λυθῇ προκαταβολικῶς τὸ ζήτημα τοῦ Σάαρ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ρύθμισις τοῦ ζητήματος τῆς Τεργέστης δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ πρὸ τῶν Ἰταλικῶν ἐκλογῶν.

Ὡς ἐκ τούτου φαίνεται ν' ἀποκλείεται ἡ συγκρότησις καὶ λειτουργία ἑνὸς πραγματικοῦ ὀργανικοῦ συστήματος Βαλκανικῆς ἀμύνης πρὸ τῆς παρελεύσεως πολλῶν μηνῶν. Πάντως εἶναι σχεδὸν βέβαιον ὅτι ...

ΤΑ ΠΑΝΤΑ ... ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ

ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΟΚ... ΕΔ...